

Forholdet mellom ånden og sjelen.

Det er viktig å forstå hvordan vi fungerer som mennesker. I denne undervisningen skal vi forsøke å se nærmere på forholdet mellom vår ånd og sjel. Vi skal begynne med å se på en tekst fra 1 Korinterbrevet kapittel 2 versene 11 til 15:

”For hvem blant mennesker vet hva som bor i mennesket, uten mennesket egen ånd som er i ham? Slik vet heller ikke noen hva som bor i Gud, uten Guds Ånd. Men, vi har ikke fått verdens ånd, men den Ånd som er fra Gud, for at vi skal kjenne det som Gud i sin nåde har gitt oss. Og dette forkynner vi, ikke med ord som menneskelig visdom har lært oss, men med ord som vi har lært av Ånden. Vi tolker åndelige ting med åndelige ord. Men et sjelelig menneske tar ikke imot det som hører Guds Ånd til. For det er dårskap for ham, og han kan ikke kjenne det, det kan bare bedømmes på åndelig vis. Den åndelige derimot kan dømme om alle ting, men om han selv kan ingen dømme.”

Du må gjerne lese hele kapittel 2 for å få hele sammenhengen. Det er spennende å lese Paulus sin undervisning til korintermenigheten. Ved begynnelsen av kapittel 3 uttaler han: *”Og jeg brødre, kunne ikke tale til dere som åndelige, men bare som til kjødelige, som til småbarn i Kristus.”*

Vi har alle vår egen vandring med Herren. Gud kaller oss alle til å vokse til aldersmålet for Kristi fylde, eller til manns modenhet som vi finner det i Efeserne kapittel 4 vers 13. Det er mange objektive sannheter som ikke blir reelle og virksomme for oss, før vi personlig gjør oss noen egne erfaringer og selv forstår innholdet. I Salme 119 finner vi 176 vers som er skrevet om Guds lov og Guds ord. Det er 22 avsnitt som er ordnet etter bokstavene i det hebraiske alfabetet. Vers 160 sier:

”Summen av ditt ord er sannhet, og til evig tid står all din rettferds lov fast.”

Bibelen er Guds ord. Bibelen bringer sannhet til mennesker, men det er bare de som tar imot Guds ord som sannhet som erfarer dette. I dag så er det mange som ikke forholder seg til Bibelen som Guds ord, men velger å tolke ordet i lys av vår samtid. Guds ord skal ikke tolkes i lys av vår samtid, men i lys av Guds Ånd. Mange forsøker i dag å tilpasse Guds ord slik at det passer bedre inn i vår tid, men det vi heller skulle gjøre er å tilpasse våre liv, slik at de samstemmer med Bibelens ord. Når vi møter utfordringen i hverdagen så kan det være lett å endre på våre verdier eller standard for å unngå kritikk eller ubehageligheter. Vår sjel er senteret for følelse, tanker, vilje og fornuft. Når vår sjel blir preget av denne verdens tidsånd, så vil vi fort endre oss i takt med det som er vår samtid. Men, vi kan ikke bruke våre følelser eller vår fornuft som en norm for hvordan vi skal forholde oss til livet. Guds ord bringer sannhet. Jesus sier om seg selv at han er Veien, Livet og Sannheten i bestemt form entall. (Johannes 14.6) Hvis vi ikke har Guds Ånd kan vi ikke leve i samsvar med det som Gud har tiltenkt oss, og sjelen vil dominere våre beslutninger. Vår fornuft, følelse, tanker og vilje vil formes av omgivelsene, hvis de ikke har en indre kraft fra Guds Ånd. Vår ånd er ment å være senteret for våre avgjørelser, hvor vi lever i fellesskap med Guds Ånd, med tilgang på Guds visdom, åpenbaring og innsikt. David forfattet mange salmer i Bibelen. I flere av salmene så kan vi se at han taler til sin sjel. Salme 42 er et eksempel hvor David sier til sin sjel i vers 6:

”Hvorfor er du nedbøyd, min sjel, og bruser i meg? Vent på Gud! For ennå skal jeg prise ham for frelse fra hans åsyn.”

Vi finner flere slike eksempler gjennom Salmene hvor David taler til sin sjel for å minne den på Guds sannheter. Noen ganger så minner han hele Israels folket om hvordan Gud har utfridd dem og vært trofast gjennom alle år. Ofte når Israels folket vandret gjennom ørkenen, så endte de opp med å klage til Gud for dårlige forhold, lite mat og drikke. Vi ser gjennom historien hvor viktig det er å minnes hvor trofast Gud handler med sitt folk og sine barn. Sannheten setter oss i frihet fra frykt og mismot. Både frykt og mismot er følelser som kan sette selv den sterkeste ut av spill. Et av de ordene Jesus sa oftest til sine disipler var: frykt ikke. Det var en grunn til det. Frykten lammer og skaper mismot og apati. Jesus sier at vi skal kjenne sannheten og at sannheten skal sette oss fri. Det er mange ting vi ikke vil finne ut av hvis vi ikke handler eller aktiverer det vi tror. Hvis vi står foran en dør på et kjøpesenter

og skal inn døren. Så er det vanligvis slike dører som åpner seg først når vi trår rett foran døren. I Josva Kapittel 1 vers 3 får Josva høre fra Herren:

”Hvert et sted dere setter din fot på, gir jeg dere.”

Dette ordet var skrevet til Israel og talt til Josva som en oppmuntring til å innta det landet som Gud hadde lovet. Vi har som kristne også et løftes land som vi skal innta. Et troens landskap som er like virkelig. Vi trenger aktivt å søke de åndelige sannheter for at de skal realiseres og virkeliggjøres i våre liv. Vi skal se at den sjeliske og åndelige dimensjonen er ulik, og at det er viktig for Guds barn å lære å leve i Ånden. Vi er kalt til å vandre i Ånden og la oss lede av Den Hellige Ånd.

2 Korinterbrevet kapittel 5 vers 15 til 17:

”Og han døde for alle, for at de som lever, ikke lenger skal leve for seg selv, men for ham som døde og oppstod for dem. Så kjenner vi fra nå av ikke noen etter kjødet. Har vi og kjent Kristus etter kjødet, så kjenner vi ham nå ikke lenger slik. Derfor, om noen er i Kristus, da er han en ny skapning, det gamle er forbi, se, alt er blitt nytt.”

Livet med Gud er en underlig reise. Det handler om å dø, for å så oppstå til livet. Det handler om å miste livet, for så å vinne det. Det handler om å legge ned sitt liv, ta opp sitt kors, hver dag, for å følge Jesus. Jeg var nylig på Grimerud Gård med Ungdom I Oppdrag hvor vi hadde besøk av en munk som het Atef. Vi trenger alle å vokse og modnes både som mennesker og kristne. Personlig så fikk jeg en opplevelse av at det er et uberørt potensial i mitt liv med Gud etter at jeg fikk lytte til Doktor Atef, en koptisk munk fra Egypt. Han delte om sitt liv i Gud og underviste blant annet om forholdet mellom sjelen og ånden hos mennesket. Han vitnet med hele sitt liv om en dimensjon som fikk meg til å lengte etter mer av den åndelige dimensjonen. Han sov vanligvis tre timer om dagen og spiste et måltid ved kvelden. Det var hans daglige dose av søvn og mat. Videre levde han overgitt til å studere Bibelen, be, faste og betjene andre mennesker. Han representerer en tradisjon som er ukjent for oss i vesten, men som vi har mye å lære fra.

Han fortalte blant annet en historie som stammet fra munketradisjonen, som jeg kort forteller videre: Det var en av de yngste munkene blant ørkenfedrene som ikke hadde vært i fellesskapet så lenge, og som hadde opplevd at det ikke var så enkelt å være i et fellesskap sammen med andre. Det hadde oppstått krangel og uenighet om ulike forhold og han følte seg urettferdig behandlet og var utilpass. Han gikk til en av de eldste blant munkene og klaget sin nød. Den eldre munken ba han gå bort til gravplassen for å holde frem klagen der ved gravene. Den unge munken syntes dette var et veldig merkelig svar, men tenkte at han ikke kunne avvise dette eller være ulydig.

Så, han gikk bort til gravplassen og foran de døde utøste han sitt hjerte og klaget på urettferdigheten han følte på. Siden kom han tilbake til den eldre munken. – hjelp det? spurte den eldre munken. – Nei, den unge munken syntes ikke dette hjalp og var litt oppgitt. – Dra bort til gravplassen og spør om oppmuntring, sa den eldre munken. Den yngre munken tuslet bort til gravplassen igjen og ventet på om det kom noen oppmuntringer fra de døde. Siden kom han tilbake til den eldre munken igjen. –Nå, sa den eldre munken. – var det noe respons? –Nei, svarte den yngre munken. Så fortsatte den eldre munken og forklarte: - De som er døde, kan ikke motta eller gi noen respons fordi de er døde. Slik er det også med deg og meg. Hvis du selv var død fra deg selv, hvorfor er du da så sår og berørt av noen stridigheter og krangler? Historien handler om at vi er døde med Jesus Kristus og at vi ikke lenger lever selv. Jeg tror at vi er mange som sammen med den unge munken, ofte tar ting veldig personlig og responderer på urett og uenighet, uten at Guds Ånd får prege vår reaksjon eller handlemønster.

I vår sjel så har vi vår fornuft, tanke, følelser og vilje. Dette området kan være influert av Guds Ånd på en slik måte at Guds Ånd får dominere sjelen og gi visdom og åpenbaring. Men, vi har også våre egne valg slik at vi kan velge å reagere ut fra vårt eget liv og referanser som ikke kommer fra Guds Rike. Guds Rike er et annerledes Rike. Et rike hvor Bibelen beskriver frukter som: kjærlighet, glede, fred, langmodighet, mildhet, godhet, trofasthet, saktmodighet og avholdenhet. Disse fruktene står som en motsetning til kjødets frukt som bringer sinne, misunnelse, hat, bitterhet, splittelse, fiendskap osv. (Galaterbrevet kapittel 5 vers 19 – 26.) Forholdet mellom det som Bibelen beskriver som kjødets

gjerninger og Åndens gjerninger, er ikke å forstå som forholdet mellom sjelen og åndens liv. Vi vet at når mennesket syndet så døde mennesket bort fra den åndelige dimensjonen med Gud, og sjelen tok over den plassen som ånden var tiltenkt. Det vil si at når mennesket syndet så ble hele mennesket sin funksjon og hensikt ødelagt. Sjelslivet kan bare relatere til det som den har tilgang til, og uten Guds Ånd har den ikke tilgang til annet enn det som tilhører denne verden. Mennesket er begrenset til seg selv. Sjelen representerer menneskets naturlige forutsetning, uten Gud. Menneskets ånd representerer senteret hvor det skulle kommunisere og leve i en relasjon med Gud. Når mennesket døde, så døde det bort fra denne hensikten og ånden døde bort fra sin egentlige hensikt og funksjon. Ikke bare mistet sjelen sitt opphav for visdom og åpenbaring, men synden gjorde at den fikk en forvridd og egosentrisk kraft fra synden som tok bolig i mennesket.

Doktor Atef underviste om hvordan vi som mennesker trenger å overgi vårt sjelsliv til Ånden og bli styrt og dominert av Guds Ånd ut av vår ånd. Når vi blir født på ny og tar imot Guds Ånd i vår ånd, har Ånden ikke så mye plass. Sjelen har fremdeles mye plass og vil fortsatt ønske å leve fra sitt gamle mønster og ut fra sitt gamle syndige "jeg". Derfor trenger Gud å vinne skikkelse og plass hos den troende ved at den troende velger å avsette det gamle syndige "jeget" slik at Ånden får mer og mer plass, slik at mennesket sin ånd også gjennom dette får tilbake sin rettmessige plass. Tom Marshall har skrevet: *Living in freedom of the Spirit*, har følgende sitat: "To dethrone the self, is not to devalue it, but it is to give it back the right value." Det vil si at når vi gir opp de "rettighetene" som vi noen ganger tenker at vi har, så mister vi egentlig ikke noe, men vi vinner tilbake eller gir tilbake den plassen Gud er tiltenkt fra begynnelsen. Doktor Atef delte om viktigheten av at vi velger å dø fra oss selv og viktigheten av at vi bruker disiplin for å trene oss i livet med Gud. "Alt som vi ikke gjør regelmessig og til en vane, bygger ikke opp vårt åndelige liv", sier Atef. I vesten så er vi ofte redde for å være lovsket eller gjerninger at vi har godtatt en måte å tenke på som gjør oss til små barn, mens vi heller skulle vokse opp til manns modenhet og ta ansvar som Guds barn. Livet med Gud er en etterfølgelse som vi hver dag må velge.

Alle står vi ansvarlige for hvordan vi forholder oss til denne verden og vi trenger å ta bevisste valg for å bli forandret og formet slik som Gud kaller oss til. Dette er et budskap som jeg tror vi i vesten har veldig godt av å høre og forholde oss til. Vi trenger å vokse opp.

Romerbrevet kapittel 12 vers 1 og 2: *"Jeg formaner dere altså brødre, ved Guds miskunn, at dere fremstiller deres legemer som et levende og hellig offer til Guds behag. Dette er deres åndelige gudstjeneste. Og skikke dere ikke lik denne verden, men bli forvandlet ved at deres sinn fornyes, så dere kan dømme om hva som er Guds vilje: det gode, det som han har behag i, det fullkomne."*

Jeg vil videre bruke noen avsnitt fra Watchman Nee som har skrevet en del omkring dette emnet. Jeg vil innlede med et utdrag fra hans bok; *Det normale kristenliv*:

"I Første mosebok kapittel 2 vers 7 leser vi at Adam ble skapt til en levende sjel, men en ånd i sitt indre som kunne ha samfunn med Gud og med et legemlig ytre som kunne ha kontakt med den materielle verden. Med sin ånd kom Adam i berøring med Guds åndelige verden, men sitt legeme kom han i berøring med den fysiske verdens materielle ting. Han samlet opp alle disse inntrykkene i seg selv, og ble på den måten en personlighet, et selvstendig vesen som hadde bevegelsesfrihet og fri vilje. Alt dette gjorde han til en selvbevisst skapning med evne til å uttrykke sine meninger – mennesket ble til en levende sjel. Han hadde en hensikt med å skape mennesket som langt overgikk mennesket selv, for Hans mål var å sikre sin makt i hele universet med mennesket som sitt instrument. Hvordan kunne mennesket bli instrument til noe slikt? Bare ved et levende samfunn og samarbeid med Gud. Gud ønsket ikke bare en slekt av ett blod på jorden, men en slekt som i tillegg hadde Hans liv boende i seg. En slik slekt vil til slutt medføre Satans endelige fall og således fullføre Guds hensikt med hele Hans skaperverk"

Videre vil jeg sitere et annet avsnitt fra Watchman Nee fra samme emnet før jeg fortsetter å kommentere litt selv:

”Vi vet alle hvilken kurs Adam valgte. Der han stod mellom de to trærne, valgte han å gå Satans vei og spiste av frukten på kunnskapens tre. Dette var bestemmende for hans videre utvikling. Nå hadde han fått kunnskap om godt og ondt. Her er vi ved kjernepunktet: Frukten han spiste gjorda at han overutviklet sin sjel. Hans følelsesliv ble berørt, for frukten var en lyst for øynene og fikk han til å begjære den. Forstanden med dens evne til å tenke klart ble utviklet, for han fikk forstand av frukten. Viljen ble styrket, slik at han for fremtiden alltid selv kunne bestemme hvor han ville gå. Frukten han spiste første til at hans sjelsliv ble fullt utviklet. Fra da av sluttet mennesket å være en levende sjel – nå begynte det å leve gjennom sjelen. Fra den dagen av bemektiget sjelen seg åndens plass som menneskets drivkraft.”

Så langt Watchman Nee. Sjelen forholder seg til denne verden og henter sin verdi og sitt tankegods fra denne verdens systemer. Mennesket ble skapt med en ånd, sjel og kropp, med ulike hensikter, men synden førte til en ubalanse og disharmoni. Mennesket vendte Gud ryggen, men vendte egentlig seg selv ryggen. Mennesket uten Gud, vil alltid være på søken etter verdi, hensikt og identitet. For å kompensere for tapet av den åndelige dimensjonen, så søker mennesket å dekke dette behovet gjennom materialistiske og fysiske ting. Istedenfor å bruke sine naturlige evner og ressurser til å ære Gud og tjene hverandre, så søker det nå sin egenverdi ved og selv få ære, oppmerksomhet og verdi.

Mennesket er i seg selv ute av stand til å gjøre noe annet. Derfor står det også slik i 1 Korinterbrevet kapittel 2 vers 9:

”Men, som det står skrevet: Det som intet øye har sett og intet øre har hørt, og det som ikke oppkom i noe menneskes hjerte, det har Gud beredt for dem som elsker ham.”

Mennesket søker ikke naturlig Gud og det kan ikke gjøre det. Det har en lengsel etter Gud, men det er ikke i stand til å finne Gud. Evangeliet handler om at det var Gud som måtte oppsøke mennesket. Slik er det også i dag. Ikke noe menneske finner frelse på egen hånd, men ved at det hører evangeliet forkynt eller at Guds Ånd på en eller annen måte oppsøker det, vil det aldri finne Gud. Det sjeliske menneske kan ikke ta imot det som hører Guds Ånd til. Så lenge mennesket lever uten Gud, vil sjelen bare være i stand til å relatere og orientere seg i møte med det som den ser, føler, tenker og sanser ut fra sin naturlige forutsetning. Det er mange som kan gjøre gode ting og som er dyktige i ulike ting, uten Gud. De forutsetninger som i utgangspunktet er ment som en Guds gave, er i mange tilfeller det som holder mennesker borte fra å søke Gud. Stoltheten over det mennesket får til og presterer fører ofte til at mennesket ikke ser behovet for Gud eller noen andre utenfor seg selv.

Jeg har ved denne undervisningen forsøkt å gjøre rede for hvordan vi kan skille mellom sjelen og ånden i våre liv. Vi kan skille mellom det menneske som ikke har mottatt Jesus Kristus og som derfor ikke har liv i sin ånd, og den troende som har fått tilbake potensialet ved Guds Ånd i sin ånd. Men, som undervisningen har vist så er det en lang prosess for en kristen å lære seg å leve ledet av Ånden fra sin ånd og videre til sjelen. Selv om man har mottatt nytt liv fra Gud, så skal dette nye livet omsettes i reelt og virksomt liv hos den troende. Denne prosessen er en overgivelses prosess hvor mennesket må velge å underordne sine følelser, tanker, fornuft og vilje under lydigheten av det som Gud sier ved sin Ånd. Ofte så er denne prosessen ikke valget mellom synd eller ikke synd, men om hvordan man prioriterer bruken av tid og ressurser i hverdagen. Vi kan velge om vi vil bruke tid med Bibelen, bønn eller i faste. Det er mange ting som vi kan velge før dette, men det er en kamp om disse verdiene fordi de går på kollisjonskurs med denne verdens verdier og interesser. Vår sjel tar fort imot påvirkning fra denne verden, derfor er det så viktig at vi som er kristne lærer oss å søke til det som er kilden for vårt åndelige liv, nemlig Jesus Kristus og fellesskapet med ham. For å motta bilde eller lyd fra radio eller tv sendere, så trenger vi antenner eller paraboler som kan ta inn disse signalene. For å ta imot fra Gud, trenger vi å motta Jesus Kristus på innsiden. Og selv om vi har tatt imot Den Hellige Ånd i våre liv, så trenger vi å lære oss å ta imot de signalene som Den Hellige Ånd gir og sender. Bibelen lærer oss mye om å leve på en slik måte at vi ærer og gir rom for Den Hellige Ånd i hverdagen. Vi kan også velge å leve på en slik måte at Den Hellige Ånd ikke får prege oss og dominere oss. Som troende så vil vi enten være med å prege våre omgivelser, eller så vil vi bli preget av våre omgivelser. Mange kristne i dag lever som små åndelige barn, fordi de ikke tar ansvaret for å vokse opp til modenhet som kristen. Dette er selvsagt viktig for en kristen, fordi Bibelen er tydelig på

at vi hver dag skal ta opp vårt kors for å følge Jesus. Dette er ikke et alternativ for spesielt interesserte, men det gjelder for alle som tror. Broder Andrew har skrevet en bok som heter: How to practice the presence off the Lord. Vi trenger å lære å leve med Guds nærvær. Helliggjørelse er et valg som enhver kristen må ta hver eneste dag. Hvis dette valget bare gjøres av og til, så vil man bare leve i helliggjørelse av og til. Vi er kalt til å la oss forvandle ved at vårt sinn fornyes hver dag.

Hver dag inviteres vi inn i Guds nærvær og vi kan når som helst velge å prioritere å bruke mer tid sammen med Gud og å gjøre de prioriteringer som gjør at vi søker Guds Rike først. Hver dag har vi en stående invitasjon til å gi dagen til Gud først og til å involvere Gud i våre liv både vår ånd, sjel og kropp. Ofte så lever vi med den åndelige dimensjonen slik som vi surfer på internett. Vi kobler oss på og vi kobler oss av. Men, livet med Gud er ikke ment som en vandring hvor vi av og til er offline og i neste øyeblikk trenger å koble oss online. Nei, vi trenger å øve oss i at Gud alltid er nær og det mest naturlige vi kan gjøre er å regne med Gud i alle situasjoner og forhold. På arbeidsplassen, på skolen, på trening, ved frokostbordet, i dusjen, i sengen, på kiwi osv. Vi vet at vi ikke kan gjemme oss for Gud, og det er det heller ikke noen grunn til å gjøre, for han er god tvers gjennom. Han er også hellig, og det er nok det som utfordrer oss mest. Vi tar gjerne imot Guds nåde, men å la seg forvandle ved at vårt sinn fornyes, det er mer utfordrende. Doktor Atef brakte noen sannheter som jeg ønsker å gi videre. Den viktigste dimensjonen er kallet vi har til å vokse opp til mann modenhet og til å velge helliggjørelse gjennom disiplin og overgivelse. Vi forstår oss på hardt arbeid når vi ønsker å oppnå resultater på skole, i idrett eller arbeid, men ofte så skjønner vi ikke at uten at vi tenker likt om vårt åndelige liv, så blir det heller ikke noen vekst. Dette handler selvsagt ikke om at vi skal gjøre oss fortjent til noe som helst, men om at vi har mottatt evangeliet som mennesker rundt oss har et desperat behov for. Skulle vi ikke da gjøre vårt ytterste for at de kan få del i dette? Gandhi uttalte ved en anledning om de kristne: "Den dagen de lever det de snakker om, vil jeg vurdere deres tro." Ofte tror jeg at vi som kristne ikke lever ut det som er Guds hensikt med våre liv. Online og offline kristendom har blitt en realitet for mange. Vi trenger å lære oss til å be sammen som kristne og å søke Guds Rike først så ofte som vi kommer sammen, ikke av og til når vi kommer sammen. Hvorfor er det ofte slik at vi nesten må omstille oss noen ganger når vi skal bruke tid til å be? Det åndelige og sjeliske livet er ikke noen motpoler, men når det sjeliske livet henter sine impulser fra denne verdens verdier og ikke fra Guds Ånd, da blir det ingen forandring. Vi er kalt til å la oss fylle av Guds Ånd i hverdagen, slik at vi kan fylle andre med Guds Ånd ved våre liv.

La meg avslutte med 2 Korinterbrev kapittel 9 vers 8: *"Og Gud er mektig til å gi dere all nåde i rikelig mål, for at dere alltid og i alle ting kan ha alt dere trenger til, og ha overflod til all god gjerning."*

Min mor sier alltid når hun serverer middag: "Det er mer der det kommer fra." Hun liker at det alltid er nok mat på bordet og mer på kjøkkenet. I 2 Kongebok kapittel 4 finner vi en enke hadde økonomiske bekymringer som får beskjed av profeten Elisa å sette frem alle karene hun har slik at han kan fylle de med olje. Enken setter frem det som hun finner av kopper og kar. Teksten forteller oss at når hun ikke hadde flere kopper og kar, da stoppet oljen. Det var ikke mangel på olje, men på tomme kopper og kar. Guds problem er ikke at han er tom for ressurser, men tom for mennesker som spør etter ressurser. Har du noen tomme kopper og kar?